

Vrtec Vrtec

1937-1938

VRTEC

VRTEC

Letnik 68

Štev. 7

Veledenjeni gospod urednik »Vrtca«!

Moj č. gospod katehet mi je naročil ta lepi listič — »Vrtca«. Zelo rada ga prebiram. Prebrala sem že vseh šest števil, ose povesti mi ugajajo, najbolj pa »Tonca iz lonca« in »Visok obisk v Zaplankah«, ki je poln smešnih prizorov. Pred enim tednom sem bila bolna, pa mi je Vaš listič čas preganjal v postelji. Težko že čakam na prihodnjo številko.

Mnogo pozdravov Vam pošilja

Edita Schaubach, učenka IV. b razreda.

Draga Edita!

Prav razveselila si me s svojim pisemcem, pa ne zato, ker tako hvališ »Vrtca«. Res je, »Tonca iz lonca« je zmerom bolj in bolj zanimivo pisana. Pa tudi »Zaplankarji« Ti ugajajo, kot pišeš. Samo malo počasni so, kajne? Daj, piši g. kaplanu v Kranj, naj jih malo večkrat obiše, da bi zopet kaj lepega in brihtnega pri njih zvedel in nam v »Vrtcu« popisal.

Zelo sem zadovoljen, da si ozdravela, se boš vsaj lahko še kaj oglasila! Veš, nekaj imam pa še na srcu. Moram Ti zaupati, ker si deklica: včasih so fantje veljali za bolj korajžne od deklic. Sedaj se je pa to povsem obrnilo. Veš, kar je res, je res, pa čeprav temu hočejo vsi dečki, ki berejo téle besede, ugovarjati. Za najboljši dokaz téle za dečke prav malo laskave »pohvale« Ti zaupam na uho. Da ste se v pošti »Vrtčevega« urednika letos oglasile samo deklice, dečki so se pa poskrili v miško luknjo kot tisti palček... To je korajža, kaj, če se nobeden ne upa iz te luknje oglasiti! Če so pa dečki bolj korajžni kot sva jih sedaj midva obsodila, naj pa s pismi dokažejo! Ali ni res?

Te pozdravlja

urednik.

Zanimivosti

Pritisk sončnih žarkov. Sončne svetlobe smo navajeni, pritisk, ki ga izvajajo sončni žarki, marveč ga le s posebnimi instrumenti zaznavajo. Z njimi so izračunali, da znaša splošni pritisk, ki ga delajo sončni žarki na zemeljsko površino, 70.000 ton. Na 1 m² zemeljske površine pa znaša ta svetlobni pritisk samo delec miligrama. Celotna sončna ploskev pa izžareva v vsaki sekundi nad 4.000.000 ton svetlobe. Sonce torej oddaja vsak dan v svetovje 360 milijard ton teže, medtem ko od nje ga ne dobiva ničesar.

Strašna temperatura na zvezdah. Imamo zvezde, ki jih kljub njihovi neznansko visoki temperaturi s prostim očesom sploh ne zaznavamo. Pri marsikateri na novo odkriti zvezdi so dognali namreč, da ima na svoji površini 35.000 do 50.000° Celzija. V takem toplotnem stanju izžarevajo te zvezde samo nevtiravioletne žarke, ki jih pa naše človeško oko ne more zaznati. Če

s to strašansko temperaturo primerjamo temperaturo našega sonca, ki znaša samo 6000° Celzija, potem moremo z gotovostjo sklepati, da naše osončje že počasi ugaša.

Zgodovina konja. Ostanke okamenin konja v dobi razvoja so našli v neki ameriški dolini. Tako so mogli rekonstruirati nekdanjo obliko konja. V teku svojega razvoja nam kaže konj pet razvojnih stopenj. Vedno je pridobival na svoji velikosti in ob vsaki spremembi je zgubil po en prst, dokler mu ni ostal samo eden na nogi. Tisti prakonj pa je bil ljubka, živahna živalca, ki ni bila večja od domače mačke. In ta živalca je bila prej na zemlji kot pa človek.

Svetlikajoče se živali, ki po večini žive v vodi, so tako številne, da jih danes ta dan poznamo že okrog 10.000 vrst. Svoje svetlikanje rabijo predvsem v obrambo, pa tudi v boju za svoje življenje.

VRTEC

ŠTEV. 7

1937/38

LETNIK 68

Ob prazniku sv. Jožefa.

V mesecu marcu praznuje naša mladina svoj veliki praznik sv. Jožefa. Zakaj je ta praznik — praznik naše mladine?

Predvsem zato, ker je sv. Jožef imenovan — najčistejši. In kdo naj bo vzor mladine, če ne tisti, ki ga sama sv. Cerkev imenuje najčistejšega? Saj je nedolžnost in čistost pač največja in najlepša čednost naše mladine! Saj je Kristus sam ljubil male otročičke prav posebno ravno zaradi tega, ker so čistega srca. In prav zato jim je obljubil, da bodo Boga gledali. O, dragi čitatelji Vrta, prosite sv. Jožefa, naj vas zmerom vodi pod svojim varstvom v čistosti in nedolžnosti.

Sv. Jožef je dalje imenovan »ogledalo potrpežljivosti«. Ah, potrpeti s svojim bratcem ali sestrico, kajne, kako je težko včasih? Potrpeti z nagajivimi sošolci, sošolkami — koliko truda in premagovanja vas to stane! Toda glejte, zopet vam je sv. Jožef za zgled: ker je znal na zemlji vse potrpeti: preganjanje iz domače dežele, težave in neprijetnosti na dolgi poti v Egipt, zbadanje in očitke judovskih pismarjev in farizejev, zato je danes v nebesih svetnik. Ali ne bo tudi za vas to največje plačilo za potrpežljivost, če boste nekoč uživali s sv. Jožefom večno veselje?

Pa »z gled delavcev« je sv. Jožef. Joj, delati, učiti se, staršem pomagati pri delu — kako je to včasih težko! Ne ljubi se ti, rajši bi počival. Glejte, kadar vas bodo obhajale take skušnjave sedmega poglavitnega greha, spomnite se hitro na sv. Jožefa — tesarja, ki je noč in dan delal v majhni hišici v Nazaretu, da bi mogel dostojno preživljati sv. Družino. Saj bi bil Jezus lahko storil čudež, pa bi sv. Družina živela v bogastvu — brez dela. Pa ga ni, ker je hotel pokazati, kako potrebno je delo za človeka! Zato, dragi otroci, naučite se delati že sedaj, da boste znali delati tudi kot odrasli ljudje, da boste postali delavni in koristni člani človeške družbe. In Bog bo vaše delo bogato poplačal.

F. J.

Tonca iz lonca.

Nenavadna zgodba iz starih časov.

7.

ošana in Tonca sta prišla nevidna v grad, ki se je dvigal na griču nad vasjo. Po poti nista govorila, da ju ne bi kdo slišal. Tonca je nestrpnost čakal, kdaj prideta izmed temnega smrečja, da zagleda mogočno zidovje, za katerega so morali kmetje iz doline samotež voziti skale, kakor je slišal praviti. Močno ga je skrbelo, ali bo spuščeni most čez jarek, ki je gotovo tako globok in širok, da bi ne mogel čezenj tudi Bernardkov oče, čeprav je velik. Oddahnil se je v Košanovem naročju, ko sta prispela iz gozda in obstala pred jarkom. Most je bil spuščeni. Verige, ki so ga vezale k zidu ob ogromnih vratih, so bile napete in so kakor zajčale, ko je stopal Košana po mostnicah. Vratar, ki je bil močan kakor ajd, je slišal ječanje verig in je stopil skozi vrata pred obzidje, da bi videl, kdo prihaja. Nikogar ni opazil, a vendar se ni vrnil. Stal je na mestu, gledal v dolino in bil očitno zadovoljen, da je v grajski službi in mu ni treba hoditi na tlako kakor onim, ki se morajo v hudi poletni pripeki žgati tam doli na travnikih . . . Čeprav je bil Košana bos, je le previdno hodil in tako sta srečno pustila vratarja za seboj in krenila čez zunanje dvorišče mimo raznih poslopj skozi druga vrata v pravi grad in prišla na notranje dvorišče, sredi katerega je rastle starodavna lipa in pod njo kamenita miza. Pod lipo je stal Grapar.

»Prišel je, da plača globo,« je povedal Košana tiho Toncu. »Tu mora čakati, ker graščak ne pusti v notranjost gradu nobenega kmeta. Bog ve, kdaj je že prišel in koliko časa že potrpežljivo čaka, da se bo graščaku zljubilo priti in vzeti denar. Počakajva še midva, da bova videla, kako Grapar opravi!«

Grapar se je oziral v vrata in okna, se prestopal in videti je bilo, da bi rad sedel na kamenito klobo ob mizi, a si ni upal.

Izkupil bi jo bil, če bi bil sedel, zakaj končno je le prišel graščak. Bil je nataknen in zadirljiv, da nikoli tega. Že ko je prihajal po dolgih mostovžih in neštetihi kamenitih stopniščih, je rohnel kakor hudina nad pasjo žloto, ki mu ne da miru, da bo golazni zanikrni že pokazal, kaj se pravi zamujati delo in se tako puntati . . .

»Hudo bo,« je šepnil Košana Toncu, »če bi mogla ubogemu Graparju pomagati!« Tonca je že sam na to mislil.

Ko je graščak razkoračeno obstal pred Graparjem in ga gledal, kakor bi ga hotel z očmi prebosti, se je ubogi mož kar tresel, se trikrat globoko pripognil in začel: »Gnadjivi gospod, kakor ste ukazali . . .«

Dalje ni mogel. Graščak je zagrmel: »Kaj sem ukazal?«

»Da moram v treh dneh prinesiti plačat . . .« je ponižno povedal Grapar.

»Da, v treh dneh, a ne ti. Hči bi morala priti! Puntaš se!«

»Ne, gnadjivi gospod, ne puntam se. Sem mislil . . .«

»Hohoho . . .« se je zakrohotal graščak, »misliti si upaš, pa praviš, da se ne puntaš!«

»Gnadjivi gospod, tri groše plačam namesto enega. Samo ponižno bi prosil, če bi zmenili. V vasi mi ni mogel nihče zmenjati, zato s tem

denarjem nisem poslal hčere in sem prišel sam,« se je opravičil Grapar in pokazal graščaku s tresočo roko zlatnik.

Graščak je za trenotek onemel, ko je zagledal zlatnik v kmetovih rokah. Tonca je bil že vesel in je mislil, da je hudega graščaka minila zloba in da bo zdaj z Graparjem prijazen. Pa se je motil.

»Ali si v zvezi s hudičem, da ti nosi tak denar?« je graščak spet trdo prijel Graparja, ko mu je vzel zlatnik.

»Bog me varuj, gnadljivi gospod . . . V kamižoli sem ga našel in ne vem, od kod je prišel,« je mož po pravici povedal.

Graščak je vrgel zlatnik na mizo, da bi ga po žvenku preizkusil, če je pravi.

»Jaz sem ga izgubil, našel si ga. Na mojem svetu si ga našel in si ga torej meni ukradel. Tat! In zdaj bi mi rad z njim plačal. Tri groše, si rekel, da mi daš namesto enega, drugo pa da spraviš ti spet v svoj tatin-ski žep! Hohoho, kar počakaj, pri priči ti zamenjam!« je divjal graščak, ko je pobral z mize zlatnik in ga spravil.

Grapar je videl, kaj ga čaka. Zgrudil se je na kolena, dvignil roke in prosil:

»Gnadljivi gospod, saj nočem nič nazaj, samo usmiljenja prosim. Če bi vedel, da je zlat vaš, bi ga bil še tisti večer prinesel v grad. Prizanesite mi, gnadljivi gospod, za božjo voljo in pri zveličanju vaše duše vas prosim . . .«

Ob zadnjih Graparjevih besedah je graščak kakor pobesnel.

»Hlapci! Ječar!« je zarjovel, da je odmevalo od vseh kotov, in hodil pod lipo kakor obseden.

Tonca je v Košanovem naročju prestrašeno gledal neusmiljenega graščaka in se spomnil, kako mu priželiijo tlačani, da bi gnil pri živem telesu in bi ga črvi jedli . . .

Vsi iz sebe so pritekli hlapci in za njimi še ječar, ki je tiščal v roki velik ključ, katerega bi Tonca nemara težko pobral, če bi mu padel na tla.

»V ječo z njim, da bo delal družbo Košanu, ki še ni odslužil kraj-carja!« je zapovedal graščak in se zakrohotal, ko so zgrabili Graparja in ga odpeljali izpod lipe.

Košana je šel s Toncem za njimi, a jih prehitel, da bi mogel takoj k očetu, ko odpre ječar težka hrastova vrata.

Grapar je med potjo prosil hlapce in ječarja, da bi se ga oni usmilili, a so se mu smejali in se norčevali, da je za vse življenje plačal štibro s svojim zlatim denarjem in da ima zdaj pravico stanovati v gradu . . .

S svetlega hodnika so morali po stopnicah, ki so držale v globino, in potem so prišli v temen rov, v katerega je skozi majhne majhne line prihajalo toliko svetlobe, da je človek še videl kam stopiti.

Na koncu rova so obstali pred močno okovanimi hrastovimi vrati.

»Tu boš zdaj lenaril in te ne bo treba biti strah, da prideš na tlako prepozno!« je zbedel ječar Graparja in vtaknil ključ v ključavnico in ga obrnil, da je zaškripalo. »Lahko škripa,« je pojasnil hlapcem, »saj je že leto dni, odkar sem jih zadnjič zaprl za Košanom, ki mu je zmanjkalo krajcarja . . .«

Ko je odprl, je puhnilo iz ječe, da je vsem kar sapo zaprlo.

»Hitro opravimo!« so dejali hlapci.

Medtem ko so zgrabili Graparja, ki se je upiral, in ga morali nesti v grozno ječo, je Košana vzel iz ključavnice ključ in stopil nato s Toncem za njimi. Vedel je po ječarjevih besedah, da očeta ne najde več živega, a vsaj ob njegovih kosteh bi rad pomolil.

»Tako, zdaj se pa dobro imej, Grapar, in zabavaj se s podganami, ki se nam zaletavajo v noge! Okusno meso imajo, ne boš stradal! Če se hočeš pa ti postiti, podgane se ne bodo, hahaha! . . .« so se trdi hlapci trdo poslovili od Graparja, ko so ga pahnili od vrat, h katerim je silil, in jih zaloputnili.

Ječar je hotel zaobrniti ključ, a ključa ni bilo.

»Tiščite, tiščite vrata, da ne uide! Ključa ni! V ključavnici sem ga pustil prej, zdaj ga pa ni!« je bil ključar glasen in v skrbeh.

»Na tla je mogoče padel, poglej!« so mu svetovali hlapci.

Ječar se je pripognil in z roko iskal pred vrati, kamor bi bil ključ lahko padel, a ga ni našel.

»Baklo moram prižgati,« je rekel in začel kresati, da je zanetil gobo, ki jo je potem vihtel, dokler se ni tako razvnela, da je z njo prižgal baklo, ki jo je imel pripravljeno v kotu ob vratih.

Tudi ob bakli ni našel pred vrati ključa.

»V keho si ga vzel s seboj, pa si pozabil. Kaj, če ti je notri padel iz rok, ko smo imeli opraviti z Graparjem?« so menili hlapci.

Ječar se je dal prepričati in odprl so vrata, da bi z baklo poiskali ključ, a ko so vstopili, so obstali ko okameneli in ječarju je padla bakla iz rok. Graparja ni bilo nikjer. To je vse tako prestrašilo, da so jo drug za drugim odkurili, ko so prišli k sebi . . .

Tonca je hotel Graparja rešiti in ga napravil nevidnega ter mu s prstkom na ustih pokazal, naj bo tiho, ko se je mož neznansko začudil, videč ob sebi mladega Košana s smešnomajhnim dečkom v naročju.

Ko so utihnili v rovu koraki, je rekel Košana:

»Nič se ne boj, Grapar, skupaj pojdemo domov in med potjo ti vse povem, da ne boš mislil, da sem v zvezi s samim bognasgavaruj!«

Tako je rekel in pobral baklo, ki je znova zaplapolala, in pokleknil pred okostnjak, ki je stal v kotu.

»Bog vam daj večni mir in pokoj, ubogi oče!« je glasno želel in molil očenaš.

Tonca, ki ga je bil dal na tla, se je dotaknil belih kosti in želel, da bi Bernardkov stari oče oživel.

Košana se je med molitvijo nenadoma umaknil in vstal ter obstal ob Graparju, ki je prav tako kakor on z grozo gledal, kako se je okostnjak zganil, se dvignil in so vidoma izginjale kosti, dokler ni rajnik živ stal pred njima.

»Sin moj,« je spregovoril stari Košana žalostno, »Bog ti je dal po tem malem gnado, da me še enkrat vidiš, meni pa gnado, da ti morem še zadnjo željo povedati: Bernardka daj v šole, da bo božji mašnik postal, zame svete maše bral in me iz vic reševal! . . .«

Tako je spregovoril in to je naročil in že je bil pred njimi spet sam okostnjak, ki se je sesul, da so suho zarožljale bele kosti na vlažna tla.

Košana je vzel Tonca v naročje in, ko se je še enkrat ozrl na očetove kosti, je pomignil Graparju in stopili so iz groznega prostora. Ker je držal Košana v levici, v kateri je nosil Tonca, neznanski ključ od ječe, mu ga je hotel mali vzeti, da bi ga potežkal. Ob ključu se je spomnil na hudega ječarja, ki je tako neusmiljeno govoril, da bi zaslužil kazen. Kako bi prišel do njega, da bi se ga mogel dotakniti in bi mu želel kaj takega, da bi pozneje moral z ubogimi jetniki drugače ravnati? Aha, že ve!

»Ali vtaknete ključ spet v ključavnico?« je vprašal Bernardkovega očeta.

»Seveda,« mu je odgovoril in že vtaknil ključ v vrata, nato pa vrgel baklo v ječo, da bi jo ječar našel tam, kjer mu je padla iz rok, in nato zaklenil.

»Dajte, da se dotaknem še enkrat ključa!« je prosil Tonca, ki je ta čas pripravil svoj čar, in Košana ga je pridržal k vratom . . .

Tedaj se je zaslišalo v rov graščakovo rjovenje in težki, hitri koraki in kmalu nato je rdeče zasvetila v gornjem koncu bakla, ki jo je nosil eden izmed hlapcev.

»Svojat nemarna, na koga naj se še zanesem! Strahopetci! Če ste Graparja res odvedli v ječo, mora biti v njej! Hudič ne bo stikal po takih prostorih, da bi pomagal ljudem, ki znajo klicati samo še svojega Boga! Ti si stal v stopnišču,« se je ozrl graščak k drugemu hlapcu, ki je šel z ječarjem in svojim tovarišem za njim, »in nisi videl, da bi medtem prekleli pes ubežal?«

»Ves čas, vaša grofovska gnada, se nisem ganil z zadnje stopnice pred rovom, odkar so odšli ječar in onadva, da vam povedo, kaj se je zgodilo. Nikogar ni bilo mimo, samo zamolkel glas — se mi je zdelo — da sem slišal iz ječe, a razumeti nisem mogel,« je povedal hlapec.

»Aha, je torej vendar v ječi!« se je pomiril graščak in stopil še hitreje, da bi dokazal, kako neumni so bili, ko so se prestrašili in mislili, da je Grapar v zvezi s peklenškimi silami.

Košana in Grapar sta se stisnila k steni, da bi se kdo ne zadel ob njiju, in s Toncem vred sta gledala, kaj se bo zgodilo.

Graščak je prišel prvi do vrat.

»Hahahaha . . .« se je zakrohotal, ko je zagledal ključ. »Vam vsem se je sanjalo, ali pa ste se, mrhe, nažrli pri kletarju vina, da niste nič videli! Kaj pa je to, ha?« je pokazal na ključ, ga prijel in obrnil, da je spet zaškripalo.

Ječar in hlapci so strmeli.

»Kaj zijate?« je zagrmel nad njimi.

»Vaša grofovska gnada, kaplje vina nisem pokusil, dvajset let vaši gnadi zvesto služim, a kaj takega se mi še ni zgodilo. Hudič ali Bog — eden ima tu svojo roko vmes!« se je opravičeval ječar.

»Le počakaj, jaz jo bom imel vmes!« mu je trdo odgovoril graščak in ga grdo pogledal.

Hlapci so se spogledali, ječar je prebledel.

Graščak je odprl vrata in stopil na prag ter zaklical v ječo:

»He, pes, kje si?« — Nobenega odgovora.

»Ali si oglušel? Pri priči se oglasi in pridi pred me, ako nočeš ta trenutek crkniti!« je znova zakričal.

Ječar se je za njegovim hrbtom kljub strahu muzal in hlapci so si mežikali, češ zdaj bo moral verjeti, da Graparja ni.

»Ječar, vzemi baklo in pojdi v ječo, da bom videl, kam naj porinem lovski nož!« je ukazal razdraženo graščak.

Ko je stopil ječar na sredo ječe in je bakla obsvetlila njeno grozno notranjost, je graščak gledal ko ris, kje bi bila žrtev, a razen belih kosti na tleh in tropa podgan, ki so bile spet prilezle iz svojih skrivališč in zdaj begale na vse strani, ni ničesar videl.

»Zdaj pa plačaj ti zanj!« je siknil ječarju in zaloputnil vrata ter jih hotel zakleniti. Ko je prijel za ključ, da bi ga obrnil, je zarjovel ko obstreljena zver in tuleč oddivjal po rovu...

Hlapci niso vedeli, kaj naj napravijo. Ječar jim je klical, naj mu odprejo, in so mu res odprli, ker so menili, da jim bo vedel povedati, če je graščak videl kaj v ječi, da je tako pobesnel.

Pa ni vedel ječar nič povedati. Ko je hotel zapreti ječo, je pa kar obstal in kazal na ključ, ne da bi se ga dotaknil: na njem so videli gnilo meso z nohti in se zgrozili...

Zgodilo se je nekaj strašnega. Bog je čakal dolgo, dolgo, da bi se graščak spremenil. Pa se ni. Zato je Bogu usmiljenje pošlo in je udaril, strašno udaril, da so se vsi grajski zgrozili...

Bog je po Toncu napravil čudež, strašen za graščaka, strašno delo neskončne božje pravičnosti. — Grajski so se zgrozili...

o vaseh je šlo kakor blisk, da je Bog kaznoval graščaka, ki gnije pri živem telesu in ga jedo črvi. Tudi so vedeli povedati ljudje, da so ječar in trije hlapci, ki so bili priča, kako je Bog pomagal Graparju, pobegnili še tisti dan in ni bilo potem o njih ne duha ne sluha več. Tudi o starem Košanu so izvedeli, da ni več živ, da je Grapar videl v najhujši grajski ječi samo še njegove kosti. In vsi, ki so ga poznali, in vsi, ki so slišali o njem, so ga pomilovali in želeli njegovi duši, da bi na onem svetu ne trpela, ko je že v življenju toliko prestal.

Tiste dni je, kakor vsako leto, ob košnji prišel v vasi pod gradom neki berač in hodil od hiše do hiše in prosil vbogajme. Ko je slišal zgodbo o Košanu, je zložil pesem in jo pel ljudem z žalostnim glasom:

*Cel teden je na tlaki bil
in truden, zdelan, na pol živ
v soboto je domov prišel,
pa še miru revež ni imel:
je osem bilo zaukazano,
naj štibro v grad prinesejo.
Vse bore je denarce vzel
in ko jih je na gradu štel,
mu krajcarja je zmanjkalo
in rekel je sprežalostno,
sprežalostno in poln strahu
gospodu svojmu zlahtnemu:
»Al boste ga spregledali
al ga na dolg zapisali?«*

*Tako je djal zlahtni gospod,
zlahtni gospod, hujši ko zlod:
»Ne maram ga spregledati
in ne na dolg zapisati!«
In še poklical hlapce je
in dal jim tako povelje:
»Primito ga, zgrabite ga,
orzite v ječo tega moža,
da bo zaslužil krajcar sam
in ga prinesel plačat nam!«
Še zgrabijo mi kmetiča,
še vržejo mi v ječo ga
in je preteklo leto in dan,
da se gospod je spomnil nanj.*

*Poklicati je hlapce dal
in še tako jim je dejal:
»Pojdite brž po kmetiča,
ki ni še plačal krajcarja!«
Še vzdignejo se in gredo
in v temno ječo pridejo,
pa v ječi drugega nič ni
ko samo kup belih kosti,
na njih pa ena luč gori,
ko samo sonce se svetli.
Se hlapci hitro vrnejo,
gospodu tako pravijo:
»Pa v ječi drugega nič ni,
ko samo kup belih kosti,
na njih pa ena luč gori,
ko samo sonce se svetli!«*

*Tako se ustrašil je gospod,
zlahtni gospod, hujši ko zlod,
da mu je padla žlica iz rok
in so mu padli čepolji z nog
in je zaklical preglasno,
da se je daleč slišalo:
»O krajcar, krajcar, majhen denar,
preveč sem ga imel za mar,
preveč, preveč, oj tolikanj,
da dušo moram dati zanj!«
In že hudoba je prišla,
odnesla ga na dno peklà . . .*

Berač je odšel, pesem pa je ostala in živela med ljudmi, ki so jo poslušali s solzami v očeh, dasi niso vedeli, da poje nekoliko drugače, kakor je bilo v resnici.

Prave resnice še dolgo dolgo ni zvedel nihče, zakaj Košanovi so molčali in tudi Grapar ni nikomur črnil, kdo mu je pomagal, da se je rešil. Dal je besedo, da ne izda ničesar o Toncu, in jo je držal. Vedel je, da bi čakalo njega in tudi druge še hujše trpljenje, če bi grajski slišali, kdo je povzročil graščakovo neznansko bolezen.

Tako se je zgodilo, da so se spremenili tudi valpet in biriči in vsi z gradu. Graščaka, ki je v neznosnih bolečinah rohnel in klel, so sicer poslušali, a po njegovih ukazih se niso ravnali, ker so se bali, da bi tudi nje zadela božja kazen, ako bi kakor prej trdo in neusmiljeno strahovali kmete.

Ljudje so bili zadovoljni.

Košana se je prve dni držal doma, da bi ga ne videli grajski. Potem se ni več skrival. Biriči so ga videli, a ga niso prijeli. Tudi valpet mu ni ničesar očital, ko je prišel po dolgem času spet na tlako.

Možje, ki so bili zbežali iz vasi in živeli v gozdni votlini kot roparji, da se maščujejo nad graščakom, niso verjeli, ko so slišali o Košanu. Da bi njih glavar spet mogel mirno doma živeti? Věč ko oni je imel opraviti z grajskimi. In so neke noči prišli in potrkali pri njem in jim je povedal, da je graščak huje udarjen, kakor bi se mogli z njim vred kdaj nad njim maščevati. In še jim je svetoval, naj se brez skrbi vrnejo domov in se nič ne bojé. Poslušali so ga in odšli vsak na svoj dom in so posledj tudi oni mirno živeli in se čudili veliki spremembi.

Ob vsi spremembi pa je bil Košana le zamišljen. Očetovo naročilo bi rad izpolnil in poslal Bernardka v šole. A kako? Šole so v mestu in stanejo. Res ima dva zlatnika, ki mu jih je dal Tonca, pa kdo ve, če bi bilo dosti za šolanje, ki se vleče leta in leta. In potem pa še to, da sina ne sme dati od doma, če graščak ne dovoli. Da bi ga šel prosit? Zbesnel bi in kakor nič ne more, bi ga nagnal ko psa. Kaj naj naredi? Odlasati ne sme, da ne bo Bernardek prestar. V trinajsto leto gre že.

Pa ga je Tonca rešil tudi teh skrbi.

Lepega jesenskega dne so Košanovi sedeli pred hišo ob kupu korenja in ga obrezovali. Tonca je bil splezal prav na vrh kupa in rezal s svojim nožičem iz rumenega korenčka kolesca, ki so bila taka kakor zlatniki, o katerih že dolgo ni več mislil.

»Viš, Tonca, če bi mogel tako delati zlatnike, kakor ti režeš kolesca, bi naš Bernardek lahko šel v šole,« je kar tako rekel Košana, ki je tudi pri delu mislil na očeta in njegovo naročilo.

»Ali drugače ne more?« se je oglasil Tonca s kupa.

»Tlačani smo in graščak ne dovoli,« mu je povedal Košana.

»In če bi ne bili tlačani?«

»Potem bi nihče ne mogel braniti.«

»Ali morate biti tlačani?«

»Moramo, ker se ne moremo odkupiti.«

»Tudi z zlatniki ne?«

»Z zlatniki bi se že, saj je denar sveta vladar in z njim vse dosežeš!«

Tonca se je spomnil, da so mu tako peli prvi zlatniki. Zdaj je razumel, kaj so hoteli reči, in je pomislil, da bi napravil spet dobro delo, če bi Košanu pomagal z zlatniki, da bi ne bil več tlačan in bi mogel poslati Bernardka v šolo. In še je pomislil, da bi Bernardkov stari oče, ko bi ga Bernardek rešil s svetimi mašami iz vic, prosil tudi zanj Boga v nebesih, da bi mu odpustil vseh pet grehov in tudi tega, da se še ne mara vrniti domov, ko sta z Bernardkom prijatelja in se igrata,

kadar hočeta. In pri Košanovih imajo koze in ovce. Najmanjšega janjčka so dali njemu. Njegov je in ga že pozna. Ko sta z Bernardkom na paši, je najlepše. Doma ni bilo tako lepo. Doma ni imel janjčka in tudi na pašo ni hodil. Tudi korenja niso imeli doma, da bi plezal po njem in rezal tako lepa kolesca, ki so kakor zlatniki. Saj res, nemara bi bili iz teh kolesc lepši zlatniki kakor tisti trije iz sončnih kolobarčkov?

Košana in Košanka in Bernardek so hiteli z obrezovanjem in zasukali pogovor na druge stvari, Tonca pa je nemoteno spreminjal svoja kolesca v prave zlatnike in jih spravljaj v pleteničico, ki mu jo je spletel na paši Bernardek in jo je imel na kupu pri sebi.

»Pa se odkupite!« je zaklical s kupa, ko so že vsi trije spodaj skoraj pozabili na prejšnji pogovor.

Pogledali so ga in so videli, da je vstal in da bi prišel rad k njim. Bernardek je skočil ponj in ko ga je prijel in videl, kako se svetijo v pleteničici kolesca, je ves vesel zaklical:

»Joj, Tonca ima skoraj polno pleteničico zlatnikov!«

Tonca se je smejal in ko ga je postavil Bernardek na tla pred očeta in mater, ki sta kar strmela, je veselo vprašal:

»Ali bo dosti, da se odkupite in ne boste več tlačan, da bi mogel Bernardek v šolo?«

»Celo vas lahko odkupim, ne samo sebe, in še za Bernardkove šole bo ostalo!« je presodil Košana.

»Pa odkupite vse, da ne bo treba hoditi ljudem na tlako in ne plačevati desetine! Potem se ne bo zgodilo nobenemu več tako, kakor se je vašemu očetu, ko mu je manjkalo krajcarja, kajne?« je bil Tonca še bolj vesel.

(Dalje.)

Joža Vovk:

Izgnanca.

Mamica, daj no, povej,
kdaj bova zopet doma.
Jutri? Pa morda čez teden?
Že davno od hiše sva šla.

Mamica, ah, saj ti veš,
truden sem, lačen zelo,
v postelji pa bo gorko
in ti boš večerjo prinesla.

Vrt je gotovo že v cvetju,
ves dan se v njem bom igral,
mamica, rož bom natrgal,
tebi cel šopek jih dal.

Ko bo na večer zvonilo,
bova lepo pokleknila,
za ateka bova molila,
potem mi boš čitala praobljice.

Mamica, daj no, povej,
kdaj bova zopet doma.
Jutri? Pa morda čez teden?
Meni se toži, ah toži hudo...

»Sinko, od hiše do hiše greva
in le pri dobrih ljudeh sva doma,
sinko, nama so hišo prodali,
naju so v svet pognali...«

Gustav Strniša:

Spomin.

Kadar se spominjam spet
svoje matere,
čutim solzne bisere,
ki mi kapljajo v srce:

— Danes jokam, sinek moj,
ker sem žalostna,
smrtni angelček s seboj
vzel je bratca-dvojčka dva!

Danes plakam, sinek moj,
v srcu je preveč gorja,
očka nam je rov zasul,
zdaj siroti sva oba!

Danes je najlepši dan,
psa ta lepa zemljica
je slovenska, naša last,
zarja sije nam čez plan!

Kmalu pojdem v jamico,
čaka očka, bratca dva,
misli rad na mamico,
ki te ljubi iz srca! —

Kadar se spominjam spet
svoje matere,
čutim njene bisere,
ki mi kapljajo v srce.

Okamenela žena.

(Stara pripovedka o materini ljubezni.)

(Poslovenil F. J.)

Bilo je v starodavnih časih, ko je na široko in daleč stala voda, ko so še ribe plavale na onem svetu, kjer danes krave mulijo travo. Tam je v tistem času stala neka hišica. V ti hišici je prebivala vdova, ki je imela dva otročiča. Otročiča sta bila zdrava, ljubka, lepa po telesu in duši. Bila sta največje veselje svoje matere, njen najlepši kras in njeno vse. Pa ta uboga mamica ni imela na svetu drugega kakor skrbi, toliko skrbi, kot je na ribiški mreži lukenj.

Nekega dne je sedela uboga žena v svoji hišici pri statvah in marljivo predla. Nenadoma priteče njen mali sinček, ki se je bil zunaj pred vrati igral, na hišni prag in zakliče v sobo: »Mati, mati, voda prihaja!« Mati se prestraši in steče ven gledat. In res! Voda se je približevala z velikim bučanjem. Nastala je namreč strahovita povodenj, ki se je že razlivala prek vse pokrajine. Slapovi in valovi ter vrtinci so se vse bolj in bolj približevali njeni kočici. Uboga žena je nekaj časa od strahu kar odrevenela in srepo gledala na naraščajočo vodo, potem pa se je nenadoma prebudila iz otrplosti in premišljevanja.

Skoči v sobo in zgrabi svojo malo hčerko, ki je spala na posteljici, ter prime za roko sina in beži z njima iz hiše, da bi dosegla najbližnji griček. In ko vidi, da so ji valovi že za petami, vzame oba otročička na hrbet in beži vsa zasopla dalje.

Pa tudi voda ni bila lena. Bežala je za njo in jo lovila za noge. Robovi njene obleke postajajo mokri in že ji brije mrzla sapa skozi kosti. Mati pošilja vzdih za vzdihom v nebo in beži vse dalje in dalje. Že jo nekaj bode v prsih, a ona se za to ne briga. Ni časa, da bi počivala. Njen obupni pogled je uprt v griček. Še dobrih sto korakov. Vsa je že zasopla, a ne odneha prej, preden ne pride do cilja.

Ali kot led mrzla voda se dviga vse više in više. Že ji je do kolen. Njeni udje postajajo težki kot svinec. Le še polagoma se more prebijati skozi šumečo vodo, ki se ji sedaj dviga že do pasu.

Tedaj obupno zakriči njeno srce k Bogu za rešitev njenih otročičev. To je bil krik strašnega obupa in skrbi polne ljubezni, ki je prevpil vse šumenje voda in se dvignil do božjega prestola.

In glej, Gospod Bog je uslišal dobro mater. Njeno telo je okamenelo. Res, okamenela skala je postalo ono, kar je bilo še pred minuto živo telo. A na ti visoki skali sta bila otročička varna pred povodnijo in sta počakala, dokler se ni voda vrnila v svoje bregove.

Tako ju je ohranila pri življenju materina ljubezen, kateri ni nobena žrtev prevelika.

In ta skala se še dandanes imenuje »okamenela žena«.

Muharjev Jaka dokazuje prismukljansko bistrournost.

je šel iz Prismukelj v sosednji kraj po opravkih. Po

opravilu je stopil mimogrede tudi v

, da se okrepča.

ki so sedeli notri, so vsi poznali

kakor tudi njegovo domišljavost

je obvestila

,

da je kosilo že pripravljeno.

se popraska za

, ne reče nič, ker se mu je zdelo škoda

so to opazili, pa mu reče nekdo: „No, Jaka, Prismukljanci ste prebrisani

in zviti kakor

in si znate vedno pomagati iz zadrege. Celo kosilo

in še

vina ti plačamo, ako si boš znal kosilo brez

preskr-

beti, da ne boš šel niti

od

proč.

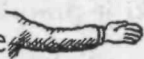

odpre

na

široko, stegne

kvišku in v trdnem prepričanju in zaupanju, da mu

kosilo in

vina ne uide, navdušeno zakliče: „O, to pa to; mi Prismukljanci

smo

, to boste kmalu videli.“ S temi besedami seže vsem

v

češ, da velja njihova ponudba.

in

sta pospravila in zaklenila vso

tako, da

ne bi našel ničesar. išče po vseh , a ker ne najde nič

pripravnega, vzame prazen za , ki pa je imel na dnu

zamašim kar s in vse je v redu, si misli naš umije

, vtakne skozi in hajdi po kosilo. mu nalije

vroče juhe v „Au, aj, au,“ je zajavkal ko ga je spekló v kazalec

Peči in skeleti ga je začelo tako, da je začel privzdigovati zdaj eno

zdaj drugo kakor na razbeljeni plošči. Začel je skakati in

tuliti ter plesati z na se je od smeha držal

ter se ves solzen sesedel na in pa so se od smeha

tolkli z ob ni mogel več zdržati, je jezno vrgel

z vrelo juho po tleh ter še vedno plesoč oblizoval oparjeni

Ko spozna, da ga imajo za in da je šlo kosilo po ga je

popadla taka jeza, je pobral , ki je padel na zaloputnil

in zbežal po najkrajši proti Prismukljam.

Pomladanski smučarski izlet.

Pomlad prihaja v dolino. Gore pa pokriva še debela snežna odeja, da vse bele vabijo smučarje na gorske izlete.

Ves teden se je veselil Tonče nedeljskega smučarskega izleta na Gorenjsko. Stric mu je obljubil, da se pojmeta dričat na Planino, Tonče pa

je obljubil, da bo fant od fare, da bo v šoli in doma najbolj priden izmed vseh otrok. Oba sta izpolnila obljubo. V nedeljo sta zadela sladko butaro na rame in odšla poskočnih nog na postajo. V vlaku se ni mogel fantič odtrgati od okna in ob pogledu na gorske velikane se je spomnil pesmice:

Triglava visoko snežno glavo
že v sinji daljavi vidi oko.

Ko sta izstopila iz vlaka, je Tončeta kar zarezal v nos ostri planinski zrak. Sneg je škripal pod nogami. Urnih krač sta jo rezala po gozdni poti proti Planini. Na levi in desni pa so še sklanjale k tlom močno zasnežene veje temnih smrek. Včasih pa je posijalo skozi zasneženi gozd nebeško sonce, da je fantu kar vid jemalo. Takih lepih podob fant še ni videl. Ne, tudi v gledališču nimajo tako lepih gozdnih kulis. Vsa narava ena sama pravljica ...

Strma pot je ogrela oba turista, da sta odložila nekoliko obleke. Stric že ve, kako se hodi po gorah. Gozd je postajal zmerom redkejši, kmalu sta prišla na prostrano planino. Tu je bilo toliko snega, da sta navezala smuči in že se je pričenjala prijetna smuka po svežem pršiču.

Koče so bile močno zasnežene tako, da sta le s težavo poiskala Martinovo kajžico. Tam sta staknila nekaj desk. Dobro sta se oblekla in sedla v sončni kotiček, kjer sta bila varna pred mrzlo sapo, ki je brila od snežnikov. Tonček ni mogel verjeti, da so gore tako zrasle, saj se vendar iz doline vidijo tako oddaljene. Ves se je zamaknil v Zlatorogovo kraljestvo in ni opazil, da se stric že masti s priboljškom, ki ga je potegnil iz nahrbtnika. Stric je vedel, da niso lačne samo oči, ampak tudi želodček, zato je dejal: »Poglej še ti v nahrbtnik, tu notri je tudi lep

razgled. Podpri se, da ne boš omagal na smuki. V kočo sicer ne moreva, pa bova pustila tu nahrbtnike, na bližnji vrh pojdeva, tam bo lepa smuka.«

Tako je tudi bilo. Z vrha sta se smučala, da se je vse kadilo. Tonče je večkrat zamenjal noge z glavo, in stric je rekel:

»To nič ne de!«
Če lep smuk te mika,
poskusi ga,
naj bo na kraju pika!
No, pa tudi striček se je večkrat zamajal,
ker mu je trebuh nagajal.

Koder je padel, so bile grozne jame in fantič mu je ponagajal: »Stric, pike niso samo za me.« Sredi veselega rajanja jih je iznenadilo veselo vriskanje mladih smučarjev izletnikov, ki so pridrveli kakor hudournik z bližnjega brega. »Juhu, smuk, juhuhuhu!« se je razlegalo po planini.

Naša znanca sta se pridružila novi skupini in odhitela z njo do bližnjih koč. Iz ene se je kadilo, znamenje, da bo mogoče dobiti v toplem zavetišču dobrega kuharja, zakaj vsi so bili silno žejni in so se jim cedile sline po čaju.

Možakar v koči pa jih je le grdo gledal in ni bil videti nič kaj dobre volje, dokler ga ni omehčal stric z dobro besedo.

»Veste,« je rekel možakar, »smučarji so se mi hudo zamerili, ker se včasih tako grdo vedejo po planinah, da bi se žival sramovala, ako bi se pozimi pasla po planinah. No, pa vidim, da med vami ni takih nemarnežev, naj bo, fantje! Kaj ne, žejni ste, vam bom le skuhal čaja. Le glejte, da ne boste posnemali razbojnika Rogovila, o katerem mi je pravil gozdar Smrekar, da je vdrl v kočo in spotoma še klobuk ukradel.« »»O, to zgodbo pa poznam tudi jaz!« se je odrezal Jožek. »»Oče mi jo je povedal. Takole je bilo:

Smučar Rogovila, nepridiprav z doline,
razgrajat hodi, škodo delat na planine.
Nekoč pa spet gozdarju v kočo vdere,
zbiija, rogovili, še nekaj tam pobere,
vpije, vriska, prav grdo se dere:

»Kaj mar mi tu je na planini,
žandarjev ni, so vsi v dolini.
Nikogar ni, hihih, saj smučar sem,
nihče me ne vlovi!«

Gozdar Smrekar iz gozda se prikaže,
razbojnik Rogovila pa mu osle kaže,
pobegne z brega hitro v smuk,
drvi, brzi, zgubi klobuk.
Gozdar za njim, a Rogovila je hitrejši,
ne dohiti ga zlepa mož starejši.
A čudo, glej, se zdaj zgodi,
razbojnik pade, obleži,
ob štoru zlomil je smuč, ob
gozdar ga že za vrat drži!

»Čakaj me, grdoba ti!
Klobuk je moj, ti grd capin,
ukradel si ga, potepin.«
Močno ušesa mu navije,
povrhu s palico nabije,
»da pomnila boš, Rogovila,
kdaj si v kočo mi vlomila.«

Gozdarju je bila ta pesmica tako všeč, da je dal Jožku dve skodelici čaja, pa tudi drugi so ga nagradili z glasnim ploskanjem, le Tonče se je kisló držal, ker se je zbal za nahrbtnik, ki sta ga s stricem pustila pri Martinovi koči. Tudi stric se ga je spomnil, pogledal na uro in dejal, da je pozno, da bo treba v dolino. Zahvalili so se in se poslovili.

Ej, in smuk v dolino!
Krasno, lepo, da nikoli tako.
»Škoda, da je treba že na vlak,«
je dejal izletnik vsak.

V vlaku so prepevali, da je bilo veselje:

»Smučarji, po bregu smuk,
zdaj kristijanijo, zdaj plug,
a smučar naš se izmed vseh pozna,
smuča, zdaj brez pik, junak, haha!«

Emanuel Kolman:

Pod večer.

Mati in Mirko sta sedela na klopci pred hišo. Nad mračnim gozdom je plahnel bel oblaček in zvezde so jasno in mirno utripale.

»Bog prižiga zvezde, ali ne, mati?« se je tiho oglasil Mirko, ko je mati molčala. »Da bi bile bliže! Zakaj so tako daleč?«

»Bog hoče tako, moj otrok.«

»Če bi sijale bliže, bi jih utrgal. Po izbi bi jih raztresel.«

»Čemu, otrok?«

»Da bi se čudil oče, ko bi se vrnil. A zdaj jih tudi vidi, ali ne?«

»Seveda. Tvoj oče je visoko v hribih in seka les; za naju zasluži, da moreva živeti.«

Umolknila je.

Iznad tihih smrek je vzšel svetli mesec. Srebrn val mesečine se je razlil čez rosna polja in ko bela drobna roka je zakipela v sijoči mrak daljna cesta.

»O glej!« se je začudil Mirko. A žalostno se je zganilo v njegovem srcu. — »Mati, v mestu so lepe visoke hiše. Mnogo čudnih stvari prodajajo tam, si dejala...«

Ozrl se je v njo, ko je gledala čez bela polja. Tiho je še vprašal: »Kajne, da bova šla v tisto daljno mesto, ko se vrne oče. Tam mi boš kupila mnogo stvari. Ali ne, mati?«

Grenka solza jo je zapekla v očeh in ni mogla več molčati.

»Bom, moj otrok. Samo priden moraš biti.«

Pogladila ga je po temnih laseh in obema je bilo lepo in toplo v srcu.

Za dobro voljo

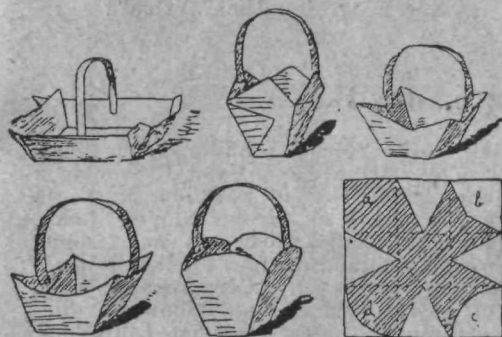
Tam na klopi pod drevesom
že počiva Luka Coklja.
Bucek pa renči po cesti:
»Naj vročino brčne koklja.«

Revež Bucek - debelušček,
odpočij se tu na klopi,
da shladiš noge, trebušček,
urno, urno v senco stopi!

A klop in lipa nista mogla
Buckove prenesti teže,
V zraku kroži Luka s košem,
Bucek v mehko travo leže.

Ročno delo — košarice iz papirja.

Takele košarice iz papirja, kakor jih vidite na sliki, lahko napravi vsak, ako podoba pazljivo pogleda. Potrebno je samo, da najprej načrtate dno in stranice, podobno spodnjemu načrtu, ki stoji za zadnjo košarico. Ko se košarice izrežejo in zlože, je treba kraje zalepiti s klejem ali z lepilom, jim dodati še ročaj, pa je košarica narejena.

Smešnice

Ko bi bili otroci vedno tako vljudni! Tonček zboli. Pride zdravnik in ltoče pogledati jezik. Mama reče: »Le lepo pokaži gospodu doktorju jezik!« — Tonček: »Ali ne bo hud?«

V otroškem zavodu. Predstojnik: »Otroci, kdor bo pojedel največ krompirja, bo dobil največji kos mesa.« — Otroci se kot volkovi vržejo na krompir. — Nato predstojnik: »No, kdo se je najedel krompirja do sitega?« — »Jaaaz!« — se vsi

oglasijo. — »No potem bomo pa meso spravili za jutri« — pravi predstojnik.

V hotelu. »No, gospod, kako ste bili zadovoljni s prenočiščem?«

»Čisto dobro, le stenice so bile brez nagobčnikov.«

Vrtnar: »Tonček, kdo je polomil te rože?«

Tonček: »Ne... ne vem... Menda so se čebele teple za kakšno cvetico...«

K R E S

N	Š	M		T	R	S
S	E	I	G	J	K	G
E	A	A	S	N	Z	R
O	I	I	N	O	T	V
O	E	E		A	E	A

Posetnica.

III.

Alenka Zruješ

Drač

Kaj je ta čitateljica „Vrtca“?

Rešitev uganke iz 6. številke:

1. Svečnica:

Ob svečnici mraz in sneg,
kmalu bo zelen dol in breg.

2. Konjiček:

Ptički, jaz prašam vas:
»Al bo že skor pomlad,
al bo že skoraj zelena pomlad?«

3. Zapoved: Moli in delaj!

4. Posetnica: Doktor prava.

Vse uganke so pravilno rešili: Hostnik Stanislava, Jezernik Ivanka, Brišček Marija, Hobacher Franti, Wltavsky Marija, Bračič Pavla, Cesar Pavla, vse iz Celja; France iz Središča; Alojzija Kapš, Potoke; Pavica Rus, Karlovac; Bertka in Jožek Zorko, Vransko; Milena škofca, Stična; Marija Božnar, Polhov Gradec; Lovro Kun-

stelj, Jožko Belenc, Vrhnika; Vidic Janez, Št. Vid; Jožko Zakonjšek, Rajhenburg; Burja Anton, Št. Vid; Marijan, Matko in Terezika Svolljšak, Dob; Klopčič Janez, Zelezniki; Stefka Rotter, Črna; Čampa Franc, Ljubljana; Langus Vladka, Šoštanj; Marijin vrtec, Vel. Lašče; Brinšek Ivan, Vel. Lašče; Vida Horvat, Radovljica; Starac France, Zupan Herman, Ljubljana; Ivanka štebe, Komenda; Senica Štefanija; Šent Danijel; Virant Anton, Vel. Lašče; Kregar Stanka, Vižmarje; Sovo Anton, Polhov gradec; Čengić Zorka, Kočevje; Cirila, Mirko in Slavko Cuderman, Pred-dvor.

Delno so prav rešili: Ivan Bole, Marija Bešter, J. Zavodnik, Roškar Ivan, Peter Gregorc, Žiberna Alenčica, Ljubljana.

Izžrebani so bili: Hostnik Stanislava, Pavica Rus in Čampa Franc.

»Vrtec« izhaja 15. dan v mesecu in stane za vse leto din 15.—. Urejuje ga in obla- stem odgovarja Jesenovec France, profesor v Ljubljani, Vodovodna cesta št. 24. — Uprava »Vrtca« v Ljubljani, Kopitarjeva ul. 2 (H. Ničman). Izdaja in tiska ga Jugo- slovsanska tiskarna v Ljubljani (K. Čeč).